

Ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla ilişkisi

The relationship between ruminative thinking style, body image and social appearance anxiety to romantic relationship centered and partner-focused obsessive compulsive symptoms

Ezgi Abak¹, H. Şenay Güzel²

¹Klin. Psk, Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu, İstanbul, Türkiye <https://orcid.org/0000-0002-9808-3953>

²Doç. Dr, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji AD, Ankara, Türkiye <https://orcid.org/0000-0002-5345-6947>

ÖZET

Amaç: Bu çalışma ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif semptomlarla ilişkisinin incelemesini amaçlar. Araştırmanın ikinci amacı ise romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla ilişkili olabileceği düşünülen sosyodemografik değişkenlerin incelenmesidir. **Yöntem:** Veriler 18-30 yaş aralığında romantik bir ilişki içerisinde bulunan 689 kişiden internet aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılardan bilgi toplamak amacıyla demografik bilgi formu, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği, Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği, Ruminatif Düşünme Biçimleri Ölçeği, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği ve Beden Algısı Ölçeği kullanılmıştır. **Bulgular:** Gerçekleştirilen yapısal eşitlik modellemesi analizine göre ruminatif düşünme stilinin partner odaklı ve romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri ve alt boyutlarını pozitif yönde yordadığı görülmektedir; beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı ise partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri ve alt boyutlarını pozitif yönde yordamaktadır. Bununla beraber, partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri pozitif yönde yordadığı bulunmuştur. **Sonuç:** Bu çalışmada, partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin açığa çıkmasında etkili olabileceği düşünülen ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısıyla ilgili oluşturulan modelin kabul edilebilir bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Belirtilerin açığa çıkmasında etkili olabilecek yapıların araştırılmasının obsesif kompulsif bozukluğun (OKB) bu alt türünün ve bütünüyle OKB'nin daha iyi anlaşılmasına hizmet edeceği ve bu alanın tanı/tedavisine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Obsesif-kompulsif bozukluk, Partnere İlişkin Obsesyonlar, İlişkiye Yönelik Obsesyonlar

(Klinik Psikiyatri Dergisi 2021;24:368-382)

DOI: 10.5505/kpd.2021.14632

SUMMARY

Objective: This study aims to examine the relationship between partner focused and romantic relationship obsessive compulsive with ruminative thinking style, body image, social appearance anxiety. The second aim of the study is to examine the sociodemographic variables thought to be related to relationship centered and partner focused obsessive compulsive symptoms. **Method:** The data has been collected via internet from 689 individuals who were in a romantic relationship between the ages of 18-30. For the aim of collecting information, demographic information form, Partner Related Obsessive Compulsive Scale, Relationship Obsessive Compulsive Inventory, Ruminative Thought Style Questionnaire, Social Appearance Anxiety Scale and Body-Cathexis Scale have been used. **Results:** According to the performed structural equation modelling, it has been observed that ruminative thinking style predicts the relationship centered and partner focused obsessive compulsive symptoms and sub-dimensions positively. Body image and social appearance anxiety positively predict the partner focused obsessive compulsive symptoms and its sub-dimensions. Furthermore, it was found that partner focused obsessive compulsive symptoms positively predict relationship centered obsessive compulsive symptoms. **Discussion:** In this study, it was concluded that the model created with ruminative thinking style, body image and social appearance anxiety, which is thought to be effective in revealing partner focused and romantic relationship obsessive compulsive symptoms is an acceptable model. It is thought that investigating the structures that may be effective in revealing the symptoms will serve to better understand this obsessive compulsive disorder (OCD) subtype and overall OCD and contribute to the diagnosis / treatment of this area.

Key Words: Obsessive-compulsive disorder, Partner Focused Obsessions, Relationship Centered Obsessions

GİRİŞ

Bugün kullanılan Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı olan DSM-5'te ayrı bir başlık altında sınıflandırılan obsesif kompulsif bozukluk (OKB) obsesyonlar, kompulsiyonlar ya da her ikisinin birlikte görülmesiyle karakterizedir ve ciddi düzeyde sıkıntıya yol açarak ilerleyen bir bozukluktur (1). Sıklıkla diğer psikiyatrik bozukluklarla beraber seyreden OKB, bireyin ailevi, akademik, mesleki ve sosyal işlevselliğini olumsuz yönde etkileyen heterojen bir yapıya sahiptir (2,3). OKB, bu tanıya sahip olanların yanı sıra bu bireylerin yakınlarının da yaşam kalitesinde azalmaya ve psikososyal fonksiyonlarında bozulmaya yol açmaktadır (4,5). Bununla birlikte OKB tanısı olanların intihar düşünceleri veya intihar girişimi açısından risk altında olduğu belirtilmektedir (6).

Bireylerin yaşamları üzerindeki bütün bu zorluklara rağmen OKB ile ilişkili alanyazına bakıldığında tanı ve tedavi ile ilgili boşlukların olduğu göze çarpmaktadır (7,8). OKB'yi daha homojen bileşenlere ayırmanın, ayrı mekanizmaların belirlenmesini ve daha etkili özel tedavi stratejilerinin geliştirilmesini kolaylaştıracağı düşünülmektedir (9,10). Buradan hareketle heterojen bir bozukluk (2,11) olan OKB'nin daha iyi anlaşılması ve etkili tedavi yöntemlerinin uygulanabilmesi (10) amacıyla simetri, temizlik, biriktiricilik gibi farklı semptom görünümleri belirlenmiştir (12). Bu semptom görünümünün yanı sıra klinik gözlemler ve son yıllarda yapılan çalışmalar sonucu "romantik ilişkilerle ilgili ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler"den oluşan "romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtiler" yeni bir semptom türü olarak karşımıza çıkmaktadır (13,14).

Romantik İlişki İçerikli Obsesif Kompulsif Belirtiler

Romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtiler, romantik ilişkiye veya partnere yönelik obsesyonlar ve obsesyonların varlığı ve/veya içeriğiyle ilgili yaşanan sıkıntıların azaltılması amacıyla kompulsif davranışların sergilenmesi şeklinde ifade edilmektedir (15). Obsesyonlar sıklıkla, düşünce (Örn. "Doğru" kişi mi?), görüntü veya dürtü (Örn. partnerinden ayrılmak) şeklinde açığa

çıkabilmektedir. İlişkideki deneyimlerle ya da kişinin değerleriyle çelişen bir şekilde ortaya çıkan bu düşünceler kişi tarafından istenmemektedir ve sıklıkla kişide suçluluk ve utanç duygularının görülmesine sebep olmaktadır. Söz konusu olan suçluluk ve utanç duyguları ise kompulsiyonların gerçekleştirilmesiyle ilişkili olarak görülmektedir (15). Obsesyonlar nedeniyle oluşan sıkıntıyı azaltmak amacıyla tekrarlanan kontrol etme (Örn. partnerine karşı olan hislerini kontrol etme), nötralizasyon (Örn. partneriyle mutlu olduğu anları hayal etme), karşılaştırma (Örn. partnerinin özelliklerini olası diğer partner adaylarıyla karşılaştırma), güvence arama (Örn. ilişkisinin doğruluğunu diğer insanlara sorma) davranışları gibi kompulsiyonlar gerçekleştirilmektedir (15). Kompulsiyonlar kontrol edilemez şekilde ortaya çıkmaktadır ve bu belirtilere sahip kişiler günde birkaç saatten fazlasını bu kompulsiyonları gerçekleştirmeye ayırmaktadır (13). Belirtiler bazen ilişkinin yaşandığı süre boyunca görülürken, bazen de beraber yaşama, evlenme, çocuk sahibi olma gibi bağlanma ile ilgili önemli kararların verildiği dönemlerde görülebilmektedir ve ilişkide yaşanan bazı sorunlarla ya da romantik ilişkinin sonlanmasıyla tetiklenebilmektedir. Romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtiler yaşayan bazı kişiler ise partner adaylarına zarar vermektен ya da yeniden bu belirtileri yaşamaktan korktukları için tümüyle romantik ilişkilerden kaçındıklarını belirtmişlerdir (15).

Klinik gözlemler sonucu araştırılmaya başlanan romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtiler, "partner odaklı" ve "romantik ilişkilerle ilgili" obsesif kompulsif belirtiler olmak üzere iki ayrı belirti türü olarak incelenmektedir. Bunlardan biri olan "partner odaklı" obsesif kompulsif belirtiler, kişinin zihninin partnerinde algıladığı kusurlarla ilgili yineleyici bir şekilde meşgul olması ve bu meşguliyyete nötralizasyon, güvence arama, karşılaştırma ve kontrol etme kompulsiyonlarının eşlik etmesi şeklinde tanımlanmaktadır (14). Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler gösteren kişiler partnerlerinin fiziksel özellikleriyle, sosyal yeterlikleriyle, ahlak, zeka veya duygusal istikrar gibi özellikleriyle ilgili girici (intrusive) düşüncelere sahiptirler (16). Partnerin algılanan kusuruyla ilgili bir durumla karşı karşıya kalındığında ve olası yeni partner adaylarıyla tanışıldığında tetiklenen partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler, iş ve sosyal

hayat gibi pek çok alanda işlevsellik kaybına yol açabilmektedir. Bu belirtiler kişinin, partnerinde algıladığı eksikliklerin başkaları tarafından da görülebileceği ve sosyal karşılaştırma süreçlerinin yaşanabileceği (diğer çiftlerle görüşme vb.) durumlardan kaçınılmasına yol açabilmektedir (14). Diğer belirti türü olan “romantik ilişkilerle ilgili” obsesif kompulsif belirtiler ise kişinin partnerine karşı hissettiği duygularla, partnerinin kişiye karşı hissettiği duygularla ve ilişkinin “doğruluğuyla” ilgili şüpheleri, meşguliyeti ve kompulsif davranışları içermektedir. Romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler, “mutlu” çiftlerle karşılaşıldığında ve partnerin var olduğu yerlerde olumsuz duygular (sıklık, sıkıntı gibi) hissedildiğinde tetiklenmektedir (13). Bu belirtiler, iş ve sosyal hayat gibi pek çok alanda işlevsellik kaybına yol açabilmektedir.

Yapılan bazı çalışmalara göre partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler, ilişki memnuniyetsizliğini, olumsuz duygudurumu, depresyonu, bağlanmada yaşanan güvensizlikleri ve genel olarak ruh sağlığını anlamlı bir şekilde yordamaktadır (13,14,15). Diğer obsesif kompulsif belirti türleriyle gerçekleştirilen çalışmalarla (17) tutarlı olarak partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler, depresyon, kaygı, OKB ve bağlanma yönelimi kontrol edildiğinde dahi cinsel tatminin azalmasıyla ilişkili bulunmuştur (18). İki belirti türü de sıklıkla birlikte seyretmektedir ve birbirlerinin devam etmesini sağlamaktadır (19). Bununla beraber iki türün birbirlerinden farklı, kendilerine özgü özellikleri de bulunmaktadır (16). Örneğin her ne kadar partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler, sıklıkla beraber görülse de, “vücut dismorfik endişelerin” sadece partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin yordayıcısı olarak bulunması, bazı noktalarda bu iki türün farklılaştığının kanıtı olarak sunulmaktadır (14).

Ruminatif Düşünme Biçimi

Ruminasyon, kişide sıkıntı yaratan semptomlara ve bu semptomların olası sebeplerine ve sonuçlarına pasif bir şekilde odaklanmak olarak ifade edilmektedir (20). Ruminasyon, kişide sıkıntı yaratan semptomları değiştirmeye yönelik etkin problem

çözme engelleyen bir başka deyişle, ruminatif şekilde düşünen insanlar pasif olarak sorunlarına ve sorunları hakkındaki duygularına odaklanmaktadır (21). Ruminasyonun, depresyon (21), kaygı (22,23), travma sonrası stres bozukluğu (24), algılanan stres (25), yeme bozuklukları (26,27), alkol ve madde kötüye kullanımı (27) gibi birçok psikolojik sorunla ilişkili olduğu gösterilmiştir. Ruminasyonun romantik ilişkiler üzerinde de olumsuz etkileri olduğu görülmektedir. Örneğin Jostmann, Karremans ve Finkenauer (2011) yaptıkları bazı çalışmalarda ruminasyon eğiliminin, romantik partner veya ilişki hakkında olumsuz bir olay yaşandığında, olumlu duyguları koruma eğilimini bozduğunu ortaya koymuşlardır. Bu çalışmalarda ruminasyon eğilimi düşük olan bireyler, olumsuz duyguları savuşturabilmeyi başarmıştır ve eşe karşı olumlu hislerini sürdürebilmiştir (28). Ruminasyon eğilimi yüksek olan bireyler, ruminasyon eğilimi düşük olanlara kıyasla ilişkileriyle ilgili olumsuz bir durum yaşadıklarında daha olumsuz duygular sergilemektedir ve daha az etkili duygu düzenlemeleri kullanmaktadır (28). Bu sonuçlarla tutarlı olarak ruminasyon kavramının ilişki doyumu ile negatif yönde ilişkili olduğu belirtilmektedir (29). İnsanların ruminatif tarzda düşünmeleri, yaşadıkları olaylara yönelik tepkilerini, bu olayları değerlendirmelerini ve romantik ilişkilerindeki sorunlar gibi stres yaratan durumlarla başa çıkabilmelerini etkilemektedir (25).

Beden Algısı ve Sosyal Görünüş Kaygısı

Beden algısı, kişinin kendi bedeni hakkındaki düşüncelerine, duygularına ve davranışlarına yönelik dinamik bir algıdır ve kişinin duygudurumu, fiziksel deneyimi ve çevresine bağlı olarak değişebilmektedir (30). Beden algısı bireyin kendini, kendi olmayanlardan ayırmayı başardığı ilk yaştan itibaren açığa çıkmaktadır (31). Beden algısına yönelik olumsuz tutumun oluşmasında medya, aile, kültür gibi unsurlar ve bireyin fazla kiloya sahip olması gibi durumlar etkilidir. Aynı zamanda olumsuz beden algısının, benlik saygısının azalması ve başta depresyon olmak üzere çeşitli psikiyatrik bozukluklarla (32,33) ilişkili olduğu gösterilmiştir. Bu durumun bireylerin sosyal ortamlardan kaçınmasına sebep olabileceği belirtilmektedir (34). Bunun yanı sıra olumsuz beden algısının

başka bir sonucu olarak sosyal görünüş kaygısının ortaya çıkabileceği bildirilmektedir (35). Öyle ki sosyal görünüş kaygısı beden algısına yönelik olumsuz tutumlara sahip kişilerde daha fazla görülmektedir (36,37). Sosyal görünüş kaygısı, bir kişinin görünüşü hakkında değerlendirilme ya da değerlendirilme ihtimalinin olması durumunda açığa çıkan bir sosyal kaygı türü olarak tanımlanmaktadır (38). Sosyal görünüş kaygısı yaşayan bireyler, kendi gerçekte var olan kusurlarıyla ya da gerçekçi olmayan kusurlarıyla ilgili kronik olarak endişe duymaktadırlar (38) ve bu kusurlarıyla sürekli meşgul olmaktadır (39). Sosyal görünüş kaygısı depresyon ve kaygı semptomları ile yüksek oranda ilişkili bulunmuştur ve olumsuz ekonomik koşulların sosyal görünüş kaygısını arttırdığı tespit edilmiştir (40). Bu kaygı yüzünden kişiler fiziksel özelliklerinin değerlendirileceği ortamlardan kaçınma eğiliminde olduklarını söylemektedirler (41).

Çalışmanın amacı

Ruminatif düşünme biçiminin romantik ilişkiler üzerinde olumsuz etkisi olabileceği ve ilişki tatminini olumsuz etkilediği bulunmuştur (28,29). Bu doğrultuda ruminatif düşünme biçiminin, ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerle ilişkili olabileceği düşünülmüştür.

Partnerler, bireylerin kendilik algılarını etkileyen önemli geri bildirim kaynaklarıdır (42). Partnerden gelen olumsuz yorumların, beden algısındaki bozulma ve bireylerin bedenleriyle ilgili kaygı düzeyleriyle doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmektedir (43). Beden algısıyla doğrudan ilişkili olarak görülen sosyal görünüş kaygısının (39) yalnızlık ile ilişkili olduğu, romantik bir ilişkisi olmayan kişilerin, ilişkisi olanlara göre daha fazla sosyal görünüş kaygısı yaşadığı belirtilmiştir (37). Beden algısındaki bozulmaların ve sosyal görünüş kaygısının romantik ilişkilerde dahil olmak üzere insanların günlük yaşamlarını etkileyen çeşitli alanlarda bozucu etkileri olabilmektedir (41). Beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı beden dismorfik bozukluğun anlaşılmasında önemli yer tutmaktadır (44). Partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin beden dismorfik endişelerle ilişkili bulunması, partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin beden

algısı ve sosyal görünüş kaygısıyla da ilişkili olabileceğini düşündürmüştür.

Bu bilgiler ışığında, bu araştırma ruminatif düşünme biçimi, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı ile romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomları bir model çerçevesinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bununla beraber bu çalışmada romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla ilişkili olabileceği düşünülen sosyodemografik değişkenlerin incelenmesi de amaçlanmıştır. Romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlar oldukça yeni bir alandır ve bu konuyla ilgili alanyazındaki çalışmalar sınırlıdır. Bununla birlikte alanyazında ruminatif düşünme biçimi, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı ile romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomların bir model çerçevesinde değerlendirildiği bir çalışma yoktur. Bu araştırmanın romantik ilişki içerikli semptomların görülmesinde etkili olabilecek yapıların anlaşılmasına hizmet edeceği ve bu semptomların tanı ile tedavisine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Örneklem

Araştırmanın örneklemini romantik bir ilişki içinde olan 18-30 yaş aralığındaki kişiler oluşturmaktadır ve verilerin toplanması için internet tabanlı veri toplama kullanılmıştır. Örneklem 565 kadın (%82), 124 (%18) erkek katılımcı olmak üzere 689 kişiden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Katılımcıların demografik bilgilerini elde etmek üzere araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Formda katılımcılardan cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, aylık gelir, içinde bulunduğu ilişkinin türü, süresi ve ilişki memnuniyetine ilişkin bilgiler vermeleri istenmiştir.

Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ): Bu ölçek Doron, Derby, Szepsenwol ve

Talmor (14) tarafından partner odaklı obsesif kompulsif semptomların belirti düzeyini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek beşli likert tipi (0: Bana hiç uygun değil, 4: Bana çok uygun) şeklinde 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten elde edilen puanların yüksekliği partnere ilişkin obsesif kompulsif semptom düzeyinin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçeğin, “Sosyallik”, “Yeterlilik”, “Duygusal İstikrar”, “Ahlaklılık”, “Zekâ” ve “Dış Görünüş” olmak üzere altı alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Trak ve İnöz (45) tarafından gerçekleştirilmiştir ve PİOKBÖ ve alt ölçeklerinin iç tutarlılığına ilişkin Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin bütünü için 0.94, “Zeka” alt ölçeği için 0.71, “Yeterlilik” alt ölçeği için 0.83, “Dış Görünüş” alt ölçeği için 0.88, “Ahlaklılık” alt ölçeği için 0.88, “Duygusal İstikrar” alt ölçeği için 0.85 ve “Sosyallik” alt ölçeği için 0.77 olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise PİOKBÖ’nün bütününe ilişkin Cronbach Alpha katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Alt ölçeklerin Cronbach Alpha katsayıları ise, “Sosyallik” alt ölçeği için 0.75, “Yeterlilik” alt ölçeği için 0.84, “Duygusal İstikrar” alt ölçeği için 0.77, “Ahlaklılık” alt ölçeği için 0.86, “Zeka” alt ölçeği için 0.70 ve “Dış Görünüş” alt ölçeği için 0.86 olarak tespit edilmiştir.

Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ): Bu ölçek Doron, Derby, Szepsenwol ve Talmor (13) tarafından romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif semptom düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek beşli likert tipi (0: Bana hiç uygun değil, 4: Bana çok uygun) şeklinde 12 maddeden oluşmaktadır. Alınan yüksek puanlar romantik ilişki odaklı semptomların yüksekliğini göstermektedir. Ölçeğin, “Partner Tarafından Sevilme”, “İlişkinin Doğruluğu” ve “Partnere Duyulan Sevgi” olmak üzere üç alt boyutu vardır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Trak ve İnöz (45) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya göre ölçeğin iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı 0.89 bulunmuştur ve alt ölçeklere ait Cronbach Alpha katsayıları “Partnere Duyulan Sevgi” alt ölçeği için 0.73, “Partner Tarafından Sevilme” alt ölçeği için 0.83 ve “İlişkinin Doğruluğu” alt ölçeği için 0.78 olarak belirtilmiştir. Elde edilen sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu

göstermektedir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise RİOKÖ’nün bütününe ilişkin Cronbach Alpha katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur. Alt ölçeklere ait Cronbach Alpha katsayıları “Partnere Duyulan Sevgi” alt ölçeği için 0.75, “İlişkinin Doğruluğu” alt ölçeği için 0.77 ve “Partner Tarafından Sevilme” alt ölçeği için 0.80 olarak tespit edilmiştir.

Ruminatif Düşünme Biçimleri Ölçeği (RDBÖ): Bu ölçek, literatürde ruminasyon kavramının daha çok depresyonla ilişkili olarak değerlendirilmesine karşı olarak Brinker ve Dozois (46) tarafından geliştirilmiştir. Ruminatif düşünme biçimlerini değerlendirmeyi amaçlayan ölçek, yedili likert tipi (1: Beni hiç tariflemiyor, 7: Beni çok iyi tarifliyor) şeklinde 20 maddeden oluşmaktadır. Yapılan güvenilirlik analizinde ölçeğin iç tutarlılığına ilişkin Cronbach Alpha katsayısı 0.92 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Karatepe ve Türkcan tarafından (47) yapılmıştır ve tüm ölçek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.90 olarak tespit edilmiştir. Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği’nin Türkiye örnekleminde, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise RDBÖ’nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ): Bu ölçek, Hart ve arkadaşları (44) tarafından bireyin görüntüsüyle ilişkili olarak yaşadığı bilişsel, davranışsal ve duygusal kaygıları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek beşli likert tipi (1:Hiç uygun değil, 5: Tamamen uygun) şeklindedir ve 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe’ye uyarlama çalışması Doğan (35) tarafından gerçekleştirilmiş olup ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Orijinal ölçekteki gibi tek boyutlu yapının korunduğu SGKÖ’nün geçerli, güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise SGKÖ’nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur.

Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ): Bu ölçek, Secord ve Jourard (48) tarafından kişilerin vücutlarındaki bazı kısımlarından ve işlevlerinden hoşnutluk derecesini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek beşli

likert tipi (1:Oldukça beğeniyorum, 5:Hiç beğenmiyorum) şeklindedir ve 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanı 40-200 puan arasında değişmektedir ve puanın yükselmesi hoşnut olma düzeyinin yükseldiğine işaret etmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Anbar (49) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin iki yarısına ait Cronbach Alpha katsayıları 0.79 ve 0.87 olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilceğini göstermektedir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise VAÖ'nün Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur.

İşlem ve Araştırmanın Etik Yönü

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alındıktan (2017/14) sonra araştırmada kullanılan ölçekler ve demografik bilgi formundan oluşan veri seti çevrimiçi anket sitesine aktarılmıştır. Araştırmanın duyurulmasının ardından bu bağlantıya girerek bilgilendirilmiş onam formunu onaylayan katılımcılardan sırasıyla Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ), Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ), Ruminatif Düşünme Biçimleri Ölçeği (RDBÖ), Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ) ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği'nden (PİOKBÖ) oluşan veri setini doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinde SPSS.25 ve AMOS 21 paket programları kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için Pearson Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmada yer alan değişkenlerin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını göstermek amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi, değişkenlerin ilişki türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını göstermek için Tek Yönlü Varyans (One Way ANOVA) analizi kullanılmıştır. Ruminatif Düşünme Biçimi, Beden Algısı ve Sosyal Görünüş Kaygısının Partner Odaklı ve Romantik İlişkilerle ilgili belirtiler üzerindeki etkisi ise Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) ile incelenmiştir.

BULGULAR

Örneklemin Özellikleri

Bu araştırmada 689 kişiden oluşan örneklemin yaş ortalaması 22.5'tir. Katılımcıların %52.5'i üniversite mezunu, %41.1'i lise mezunu, %5.8'i yüksek lisans/doktora mezunu ve %0.6'sı ortaokul mezunudur. Katılımcıların %31.2'si profesyonel meslek mensubu (doktor, mühendis, öğretmen, psikolog vb.), %2.3'ü memur, %1.9'u esnaf/serbest meslek, %7'si işsiz, %55'i diğer, %0.9'u ev hanımı ve %1.7'si işçi olarak mesleklerini tanımlamıştır. İçinde buldukları ilişki türünü ise katılımcıların %85.6'sı sevgililik, %8.4'ü evlilik ve %6'sı sözlülük/nişanlılık olarak belirtmiştir. Örneklemin ortalama ilişki süresi 23.1 aydır. Katılımcıların %41.2'si ilişkisinden çok memnun olduğunu, %32.9'u memnun olduğunu, %17.1'i ilişki memnuniyeti konusunda kararsız olduğunu, %7.5'i biraz memnun olduğunu ve %1.2'si ilişkisinden hiç memnun olmadığını ifade etmiştir.

Değişkenler Arası Korelasyon Analizi

Katılımcıların partner odaklı (ahlaklılık, sosyallik, duygusal istikrar, yeterlilik, dış görünüş ve zeka) ve romantik ilişkilerle ilgili (partnere duyulan sevgi, ilişki doğruluğu ve partner tarafından sevmek) obsesif kompulsif belirtileri, beden algıları, sosyal görünüş kaygıları, ruminatif düşünme stilleri ve içinde buldukları romantik ilişkilerin süreleri arasında belirli ilişkiler belirlenmiştir. Elde edilen bulguların özeti Tablo 1'de sunulmaktadır.

Cinsiyete Göre Farklılık Gösteren Değişkenlere İlişkin T Testi Bulguları

Gerçekleştirilen analiz sonucuna göre cinsiyetin beden algısı, sosyal görünüş kaygısı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Ruminatif düşünme biçimi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir [$t(687) = 3.44, p < .01$]. Bu bulguya göre kadınların erkeklere göre ruminatif düşünme biçimini daha fazla kullandığı söylenebilir. Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler puanı da cinsiyete göre anlamlı farklılık

Tablo 1: Değişkenler Arası Korelasyonlar

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1-RDBÖ	0.23**	0.31**	0.26**	0.26**	0.35**	0.35**	0.17**	0.18**	0.26**	0.20**	0.13**	0.16**	0.24**	-0.12**
2-VAÖ		0.33**	0.17**	0.19**	0.18**	0.22**	0.10**	0.14**	0.16**	0.15**	0.15**	0.12**	0.19**	0.00
3-SGKÖ			0.20**	0.35**	0.26**	0.32**	0.16**	0.24**	0.26**	0.19**	0.17**	0.17**	0.26**	-0.03
4-Sevgi				0.43**	0.51**	0.79**	0.34**	0.41**	0.36**	0.38**	0.38**	0.46**	0.52**	-0.12**
5-Sevilme					0.62**	0.83**	0.32**	0.26**	0.43**	0.20**	0.13**	0.26**	0.36**	-0.8*
6-İ.Doğruluğu						0.88**	0.40**	0.39**	0.51**	0.41**	0.30**	0.47**	0.56**	-0.09*
7- RİOKÖ-Toplam							0.43**	0.42**	0.53**	0.38**	0.31**	0.48**	0.58**	-0.12**
8-Ahlaklılık								0.51**	0.51**	0.38**	0.44**	0.47**	0.72**	-0.13**
9-Sosyallik									0.48**	0.54**	0.47**	0.60**	0.77**	-0.05
10-İstikrar										0.44**	0.36**	0.53**	0.73**	-0.12**
11-Yeterlilik											0.50**	0.62**	0.76**	-0.05
12-Görünüş												0.49**	0.69**	-0.09*
13- Zeka													0.82**	-0.9*
14- PİOKBÖ-Toplam														-0.08**
15-İlişki Süresi														1

Not. ** p < .01; * p < .05 RDBÖ= Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; VAÖ= Vücut Algısı Ölçeği; SGKÖ= Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği; Sevgi= Partnerne Duyulan Sevgi; Sevilme= Partner Tarafından Sevilme; İ.Doğruluğu= İlişki Doğruluğu; RİOKÖ= Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; İstikrar= Duygusal İstikrar; Görünüş= Dış Görünüş; PİOKBÖ= Partnerne İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği

göstermektedir [t(687)= -1.96, p < .05]. Bu bulguya göre erkeklerin daha fazla partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler sergilediği söylenebilir. Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ölçeğinin alt boyutlarından ahlaklılık, duygusal istikrar, yeterlilik ve zeka boyutları cinsiyet açısından farklılık göstermezken sosyallik [t(687)= -2.45, p < .05] ve dış görünüş [t(687)= -3.41, p < .01] boyutlarının cinsiyet açısından farklılaştığı görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle, erkeklerin daha fazla partnerlerinin sosyalliği ve dış görünüşü hakkında obsesif kompulsif belirtilere sahip olduğu çıkarımı yapılabilir.

Elde edilen bulguların özeti Tablo 2'de sunulmaktadır.

Değişkenlerin İlişki Türüne Göre Farklılaşması: Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA)

Çalışmaya katılan bireyler ilişki türlerine göre, sevgililik, sözlülük/nişanlılık ve evlilik olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Üç grubun nasıl farklılaştığı ise Tukey testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre beden algısı [F(2,686)= 1.67, p > .05] ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin [F(2,686)= 2.84, p > .05] ilişki türüne göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir. Buna karşılık sosyal görünüş kaygısının ilişki türü açısından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur [F(2,686)= 3.04, p < .05]. Bu sonuca göre sevgililik ilişkisi içinde olan kişiler (ort= 32.10, ss= 12.82), sözlü/nişanlı (ort= 28.63, ss= 12.57) ya da evli (ort= 28.68,

Tablo 2. Cinsiyete Göre Farklılık Gösteren Değişkenlere İlişkin T Testi Bulguları

	Kadın		Erkek		t
	Ort	SS	Ort	SS	
RDBÖ	94.6	27.3	85.39	26.66	3.44**
VAÖ	96.6	26.1	96	29.1	0.26
SGKÖ	31.7	12.7	30.9	13.4	0.67
RİOKÖ	14.7	10.14	13.16	10.14	1.59
Sevgi	2.97	3.27	2.98	3.30	-0.01
Sevilme	3.54	3.69	2.90	3.54	1.76
İ.Doğr.	5.26	3.79	4.66	3.57	1.60
PİOKBÖ	18.96	15.48	22.13	19.33	-1.96*
Ahlak	1.83	2.83	2.22	3.57	-1.32
Sosyal	3.30	3.02	4.07	3.68	-2.45*
İstikrar	3.45	3.45	3.91	4.14	-1.27
Yeterlilik	3.29	3.67	3.15	3.60	0.40
Görünüş	1.23	2.32	2.08	3.26	-3.41**
Zekâ	2.82	3.02	3.10	3.17	-0.9

Not. ** p < .01; * p < .05; RDBÖ= Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; VAÖ= Vücut Algısı Ölçeği; SGKÖ= Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği; Sevgi= Partnerne Duyulan Sevgi; Sevilme= Partner Tarafından Sevilme; İ.Doğr.= İlişki Doğruluğu; RİOKÖ= Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; Ahlak= Ahlaklılık; Sosyal= Sosyallik; İstikrar= Duygusal İstikrar; Görünüş= Dış Görünüş; PİOKBÖ= Partnerne İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği

Tablo 3. Değişkenlerle İlişki Türü Arasındaki Farklılıklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Bulguları

	Sevgililik		Sözlülük/Nişanlılık		Evlilik		F
	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	
RDBÖ	94.84	26.71	82.97	31.53	81.36	27.26	9.54***
VAÖ	97.33	26.78	91.82	24.32	92.18	27.11	1.67
SGKÖ	32.10	12.82	28.63	12.57	28.68	13.07	3.04*
RİOKÖ	15.06	10.22	11.24	9.25	10.77	8.97	7.05**
PİOKBÖ	20.10	16.46	17.70	15.96	15.05	13.80	2.84

Not. ***p< .001; **p< .01; *p< .05; RDBÖ= Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; VAÖ= Vücut Algısı Ölçeği; SGKÖ= Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği; RİOKÖ= Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ= Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği

ss= 13.07) olan kişilere göre daha fazla sosyal görünüş kaygısına sahiptirler. Bununla birlikte ruminatif düşünme biçiminin ilişki türü açısından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur [F(2,686)= 9.54, p< .001]. Bu sonuca göre sevgililik ilişkisi içinde olan kişiler (ort= 94.54, ss= 26.71), sözlü/nışanlı (ort= 82.97, ss= 31.53) ya da evli (ort= 81.36, ss= 27.26) olan kişilere göre daha fazla ruminatif düşünme biçimine sahiptirler. Romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin ise ilişki türü açısından farklılaştığı görülmektedir [F(2,686)= 7.05, p< .01]. Buna göre sevgililik ilişkisi içinde olan kişiler (ort= 94.54, ss=26.71), sözlü/nışanlı (ort= 11.24, ss= 9.25) ya da evli (ort= 10.77, ss=8.97) olan kişilere göre daha fazla ilişkisine yönelik obsesif kompulsif belirtiler sergilemektedirler.

Analiz sonuçları Tablo 3'te özetlenmiştir.

Modelin Test Edilmesi

Kuramsal çerçeve temelinde oluşturulan modelin, genel uyumunu değerlendirmek için χ^2/sd oranı dikkate alınmıştır. χ^2/sd oranında iyi uyum için 2, kabul edilebilir uyum için 5 eşik olarak kabul edilmektedir (50,51).

Önerilen model ile verinin uyumu ise CFI (Comparative Fit Indices; Karşılaştırmalı Uyum İndeksi), RMSEA (Root-Mean-Square Error of

Approximation; Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index; Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi) ve GFI (Goodness-of-Fit Index; Uyum İyiliği İndeksi) ölçütleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

CFI değeri her ne kadar örneklem büyüklüğünden en az etkilenen istatistik (52) olsa da daha az katılımcı sayısına sahip örneklerde daha iyi sonuçlar vereceği ifade edilmektedir (53). 0 ile 1 arasında değer alabilen CFI'nın 1'e yaklaştıkça modelin uyumunun iyileştiği belirtilmektedir (54). CFI için iyi uyum değeri 0.95 olarak ifade edilirken, 0.90'ın üzerinde değer alması bu uyum indeksinin kabul edilebilir olduğu anlamını taşımaktadır (54,51). RMSEA en doğru bilgiyi veren değerlerden biri olarak görülmektedir (55). Bazı görüşler RMSEA'nın 0.05- 0.10 aralığında bir değer almasını uygun görürken (56), bazı görüşler ise 0.08 değerini eşik olarak kabul etmektedir (57). AGFI ise 0 ile 1 aralığında değişen değerler almaktadır ve bu uyum indeksinin 0.90'ın üzerinde olması gerekmektedir (50). GFI değeri de 0 ile 1 arasında değişmektedir. Bazı görüşler için 0.90'ı aşması iyi bir model olduğunu gösterirken (50,58) bazı görüşlere göreyse iyi uyum için 0.95, kabul edilebilir uyum için 0.90 eşik olarak kabul edilmektedir (59).

Analiz sonucu elde edilen uyum indekslerini ($\chi^2/sd= 5.62$, AGFI= .89.2, CFI= .92.5, RMSEA=

Tablo 4. Modele İlişkin Regresyon Ağırlıkları

	Yollar	Değer	P
PİOKBÖ	←———— VAÖ	.087	.036
PİOKBÖ	←———— RDBÖ	.171	***
PİOKBÖ	←———— SGKÖ	.208	***
RİOKÖ	←———— PİOKBÖ	.656	***
RİOKÖ	←———— RDBÖ	.226	***
Sevgi	←———— RİOKÖ	.763	***
İ.Doğr.	←———— RİOKÖ	.835	***
Sevilmek	←———— RİOKÖ	.594	***
Zeka	←———— PİOKBÖ	.810	***
Yeterlilik	←———— PİOKBÖ	.717	***
Görünüş	←———— PİOKBÖ	.613	***
İstikrar	←———— PİOKBÖ	.663	***
Sosyallik	←———— PİOKBÖ	.749	***
Ahlaklılık	←———— PİOKBÖ	.623	***

Not. *** $p < .001$; RDBÖ= Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; VAÖ= Vücut Algısı Ölçeği; SGKÖ= Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği; Sevgi= Partnerine Duyulan Sevgi; Sevilmek= Partner Tarafından Sevilmek; İ.Doğr.= İlişki Doğruluğu; RİOKÖ= Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; İstikrar= Duyusal İstikrar; Görünüş= Dış Görünüş; PİOKBÖ= Partnerine İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği

.082, $GFI = .932$, $p < .001$) daha iyi hale getirmek amacıyla modifikasyon indekslerinin önerileri doğrultusunda RİOKÖ değişkeninin “Partner Tarafından Sevilmek” ve “İlişki Doğruluğu” alt boyutları ile PİOKBÖ değişkeninin “Ahlaklılık” ve “Duyusal İstikrar” ile “Dış Görünüş” ve “Yeterlilik” alt boyutlarının hataları ilişkilendirilmiştir. Hatalar ilişkilendirildikten sonra model tekrar test edilmiştir ve eklenen ilişkilerin uyum indekslerini daha iyi hale getirdiği görülmüştür ($\chi^2/sd = 5.11$, $AGFI = .91$, $CFI = .94$, $RMSEA = .077$, $GFI = .946$, $p < .001$). Bu sonuçlara göre mevcut model kabul edilebilir bir modeldir.

Yapısal korelasyonlar incelendiğinde ruminatif düşünme biçiminin partner odaklı ($\beta = .17$, $p < .001$) ve romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerle ($\beta = .23$, $p < .001$) ve alt boyutlarıyla pozitif yönde ilişkide olduğu görülmektedir. Beden algısı ($\beta = .09$, $p < .001$) ve sosyal görünüş kaygısı ($\beta = .21$, $p < .001$) ise partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri ve alt boyutlarını pozitif yönde etkilemektedir. Bununla beraber, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler romantik ilişki odaklı

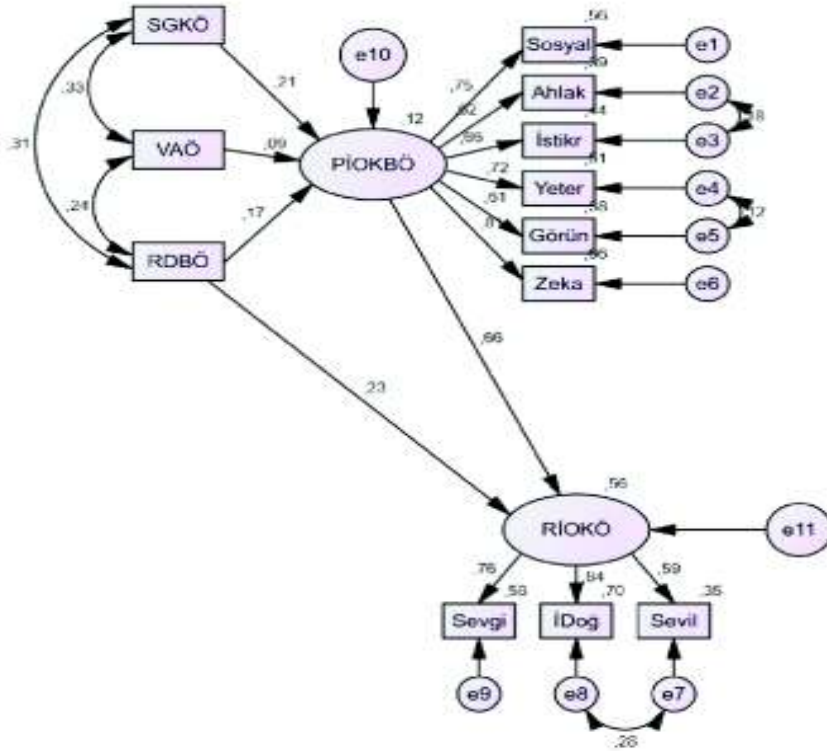
obsesif kompulsif belirtileri pozitif yönde etkilemektedir ($\beta = .66$, $p < .001$).

Modelin son hali Şekil 1’de ve regresyon ağırlıkları Tablo 4’de gösterilmektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın temel amacı ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla arasındaki ilişkiyi bir model çerçevesinde incelemektir. Ayrıca değişkenlerin ilişki türüyle (sözlülük, nişanlılık, evlilik) ve cinsiyetle olan ilişkisine de yer verilmiştir. Bu bölümde ilk olarak romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarla sosyodemografik değişkenler arasındaki ilişki ele alınacak, daha sonra ise test edilen modele ilişkin bulgular tartışılacaktır.

Cinsiyet ve ilişki türü ile değişkenler arasındaki ilişki

Şekil 1. Model İçin Standartlaştırılmış Katsayılar

Not. RDBÖ= Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; VAÖ= Vücut Algısı Ölçeği; SGKÖ= Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği; Sevgi= Partnere Duyulan Sevgi; Sevil= Partner Tarafından Sevilme; İDoğ= İlişki Doğruluğu; RİOKÖ= Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; İstikr= Duygusal İstikrar; Görün= Dış Görünüş; sosyal= sosyallik; ahlak= ahlaklılık; yeter= yeterlilik; PİOKBÖ= Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği

Bu çalışmada cinsiyetin sosyal görünüş kaygısı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bu sonucun alanyazındaki bazı araştırma bulgularıyla tutarlı olduğu söylenebilir. Nitekim sosyal görünüş kaygısının cinsiyet açısından farklılaşmadığını ifade eden araştırmalar bulunmaktadır (60,61). Çalışmamızda cinsiyetin beden algısı üzerinde de anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir. Ancak elde edilen bu sonuç literatürdeki bazı çalışmalarla örtüşmemektedir. Söz konusu bu çalışmalarda kadınların erkeklerle kıyaslandığında daha olumsuz beden algısına sahip olduğu bulunmuştur (62,63). Ancak bu çalışmaların neredeyse otuz yıl önce yapıldığı göze çarpmaktadır. Bahsedilen bu çalışmalar yakın dönemde gerçekleştirilmemiştir. Toplumsal değişiklikler, kuşak farklılıkları, hem kadın hem de erkeklere beden algılarını etkileyecek şekilde özellikle sosyal medya üzerinden eleştirilerin yapılması ve erkeklere özel kozmetik ürünlerinin ve güzellik sektörünün gelişmesi bu çalışmada cinsiyetler arasında farklılık

görülmemesini açıklıyor olabilir. Beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı gibi cinsiyetin romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler ve alt ölçekleri üzerinde de anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Bu konudaki çalışma sayısı yeterli olmasa da elde edilen bu sonuç literatürle uyumlu olarak değerlendirilebilir. Doron, Szepeswol, Karp ve Gal'in (64) çalışmasında romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin cinsiyet açısından farklılaşmadığı ifade edilmektedir. Çalışmamızdaki romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtiler ölçeğinin alt boyutlarına bakıldığında, partnere duyulan sevgi, ilişki doğruluğu ve partner tarafından sevilme boyutlarının her birinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur ve elde edilen bu bulgular ülkemizde bağlanma stilleri, kişilik özellikleri, sosyal karşılaştırma ve onay arayıcılığının ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerin üzerindeki etkisini incelemek amacıyla Yıldırım (65) tarafından yapılan çalışma bulguları

ile de örtüşmektedir. Bununla beraber başka bir çalışmada sadece partner tarafından sevilme alt boyutunun cinsiyet açısından farklılaştığı bulunmuştur ve kadınların erkeklere göre daha fazla obsesif kompulsif belirti sergilediği ifade edilmiştir (66).

Bu çalışmada partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Buna göre erkekler kadınlara göre daha fazla partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler sergilemektedir. Alanyazında yeterli sayıda çalışma bulunmamakla birlikte bu konuyu ele alan bir çalışmada partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin cinsiyet açısından farklılaşmadığı ifade edilmektedir (14). Ülkemizde yapılan bir çalışmada da benzer şekilde cinsiyet açısından bir farklılık bulunmamıştır (65). Bununla birlikte aynı çalışmada dış görünüş alt boyutunda, erkeklerin kadınlardan anlamlı derecede yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Şu anki çalışmada da dış görünüş ve sosyallik alt boyutlarının cinsiyet açısından farklılaştığı saptanmıştır. Bu sonuçlara göre erkeklerin daha fazla partnerlerinin sosyallığı ve dış görünüşü hakkında obsesif kompulsif belirtilere sahip olduğu söylenebilir. Bu sonuç sosyal rol ve evrim kuramlarıyla ilişkilendirilebilir. Öyle ki sosyal rol kuramına göre kadın ve erkeğin üstlendiği roller birbirinden farklıdır ve kadınlara toplum tarafından verilen roller arasında fiziksel olarak çekici görünme de vardır (67). Toplumda kadınların erkeklere kıyasla daha fazla güzellik normlarına tabi tutulmalarının ve erkeklerin toplum tarafından beklenen güzellik standartlarına sahip eş seçmeye yönelik yönlendirmelere maruz kalmalarının araştırmanın bu bulgusuyla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Kadınlarda fiziksel görünüş çoğalma becerisinin bir kanıtı olarak algılanmaktadır (68) ve dolayısıyla erkeklerin eş seçiminde fiziksel çekicilik önemli bir ölçüt olabilmektedir (69,70).

Bu çalışmada ruminatif düşünme biçimi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre kadınların erkeklere göre ruminatif düşünme biçimini daha fazla kullandığı sonucuna ulaşılmaktadır. Alanyazına bakıldığında bu sonucu destekler şekilde pek çok araştırmanın kadınların daha fazla ruminatif düşünme eğiliminde olduğunu ortaya koyduğu görülmektedir (22,71).

Araştırmada söz konusu olan değişkenlerin ilişki türüne göre incelendiği varyans analizi sonucuna göre sosyal görünüş kaygısının ilişki türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre sevgililik ilişkisi içinde olan kişiler, sözlü/nişanlı ya da evli olan kişilere göre daha fazla sosyal görünüş kaygısına sahiptirler. Literatürde benzer çalışma bulunmamakla birlikte yapılan aile yapısı araştırmasına göre evlenecek kişinin fiziksel özellikleri bireyin evlenme kararı ve genellikle eş seçimi üzerinde önemli bir yere sahiptir (72). Dolayısıyla sevgililik dönemi bireylerin partnerleri tarafından beğenilme ihtiyaçlarının en fazla olduğu dönem olarak görülebilir.

Bu çalışmada ele alınan bir diğer değişken olan beden algısının ilişki türüne göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir. Buna ilişkin alanyazında bizim rastladığımız herhangi bir bulgu yoktur. Ancak görünen o ki evli olmak, sözlü/nişanlı olmak ya da sevgili olmak bireyin beden algısı üzerinde bir farklılık yaratmamaktadır.

Yapılan varyans analizi sonuçlarına göre partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki türüne göre anlamlı olarak farklılaşmadığı buna karşılık romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin ise ilişki türü açısından farklılaştığı görülmektedir. Buna göre sevgililik ilişkisi içinde olan kişiler, sözlü/nişanlı ya da evli olan kişilere göre daha fazla ilişkisine yönelik obsesif kompulsif belirtiler sergilemektedirler. Alanyazında evlilik gibi bağlanmaya yönelik verilen önemli kararların romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerin açığa çıkmasına sebep olabileceği belirtilmektedir (15).

Çalışmamızda ruminatif düşünme biçiminin ilişki türü açısından anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Bu sonuca göre sevgililik ilişkisi içinde olan kişiler, sözlü/nişanlı ya da evli olan kişilere göre daha fazla ruminatif düşünme biçimine sahiptirler. Literatürde benzer bir çalışma olmamakla birlikte bu durum diğer ilişki türleriyle kıyaslandığında sevgililik ilişkisinde olan kişilerin birbirlerini tanıma aşamasında olmalarıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim aile yapısı araştırmasına göre çiftler evlilik öncesi süreçte çok sayıda faktör üzerine düşünürler (72). Bu durum da bireylerin

daha fazla ruminatif düşünceleriyle ilişkili olarak ele alınabilir.

Modele ilişkin bulguların tartışılması

Çalışmanın temel amacı olan partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin açığa çıkmasında etkili olabilecek yapıların araştırılmasını incelemek amacıyla oluşturulan model değerlendirildiğinde, romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirti değişkeninin sırasıyla en iyi ilişki doğruluğu, partnere duyulan sevgi ve partner tarafından sevilme alt boyutlarını etkilediği görülmektedir. Partner odaklı belirti değişkenini ise sırasıyla en iyi zekâ, sosyallik, yeterlilik, duygusal istikrar, ahlaklılık ve dış görünüş alt boyutları etkilemektedir. Bu bulgular romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerin özerklik, bağlanma ve mükemmeliyetçilik çerçevesinde gelişimsel yordayıcılarını incelemek amacıyla yapılan Yıldırım'ın (66) çalışmasıyla örtüşmektedir. Çalışmada hem partner odaklı hem de romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilere ruminatif düşünme biçimi üzerinden doğrudan yol gittiği görülmektedir. Alanyazına bakıldığında da obsesif kompulsif bozukluk ile ruminasyon kavramının ilişkili bulunduğu, ruminatif düşünme stilinin, OKB belirtilerinin başlangıcında ve sürmesinde etkili olabileceği ve bu düşünme şeklinin OKB'nin şiddetini arttırabileceği belirtilmektedir (8,73,74). Modelde partner odaklı obsesif kompulsif belirti değişkenine beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı üzerinden doğrudan yol gitmektedir. Beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı birbirleriyle ilişkili bulunan iki yapıdır (75) ve sosyal görünüş kaygısının olumsuz beden algısının bir sonucu olarak ortaya çıkabileceği ifade edilmektedir (35). Görünüşü ile ilgili kaygı yaşayan kişilerin bu kaygıları sebebiyle kendilerini sosyal ortamlardan uzaklaştırdıkları belirtilmektedir (41). Bu durumun kişilerin olası yeni partner adaylarıyla tanışmalarını engellediği düşünülmektedir. Bununla beraber romantik bir ilişkisi olmayan kişilerin, ilişkisi olanlara göre daha fazla sosyal görünüş kaygısı yaşadığı belirtilmiştir (37). Alanyazına bakıldığında partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin beden dismorfik endişelerle ilişkili bulunduğu görülmektedir ve kişinin kendisinde algıladığı kusurlarına yönelik değerlendirmelerinin partnerinin kusurlarını fark

etmesinde etkili olduğu ifade edilmektedir (14). Bu çalışmadaki beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı beden dismorfik bozukluğunun anlaşılmasında oldukça önemli yeri olan iki yapıdır (76) ve modelde bu yapıların partner odaklı obsesif kompulsif belirti değişkeni üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Bu çalışmada romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirti değişkenine partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerinden doğrudan yol gittiği görülmektedir. Alanyazına bakıldığında da partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin arasında doğrusal bir ilişki tespit edildiği görülmektedir (13,14). Bununla birlikte boylamsal bir çalışmada partner odaklı belirtilerin, daha sonrasında romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerdeki artışla ilişkili bulunduğu ve partner üzerine aşırı meşguliyetin zamanla ilişkinin kendisine yayılma eğiliminde olduğu belirtilmiştir (19).

Sonuç olarak bu çalışmadaki modele göre ruminatif düşünme biçiminin hem partner odaklı hem de romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirti değişkenine etki eden bir yapı olduğu görülürken, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının sadece partner odaklı obsesif kompulsif belirti değişkenine etki ettiği görülmüştür. Bununla beraber partner odaklı obsesif kompulsif belirti değişkeninin romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirti değişkenini etkilediği saptanmıştır.

Gerçekleştirilen çalışmanın belli bir yaş grubundaki katılımcılarla yapılmış olması, verilerin internet üzerinden toplanması, klinik olmayan örnekleme gerçekleştirilmesi, farklı ilişki türlerine sahip katılımcı sayıları arasındaki farkın sayıca fazla olması gibi sınırlılıkları vardır. Gelecekte yapılacak araştırmalar için farklı veri toplama şekillerinin kullanılması, klinik örneklemden veri toplanması ve cinsiyet açısından katılımcı sayılarının yakın olması önerilmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarından hareketle gelecek araştırmalarda romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerle "eşli ruminasyon" kavramının ilişkisinin araştırılmasının da önemli sonuçlar verebileceği öngörülmektedir. Bununla beraber yapılan bir çalışmadan (14) hareketle beden dismorfik bozuklukla partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişkisinin araştırılmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtilerin açığa çıkmasında etkili olabileceği düşünülen ruminatif düşünme stili, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısıyla bir model oluşturulmuştur. Bu modele göre ruminatif düşünme stiline, partner odaklı ve romantik ilişkilerle ilgili obsesif kompulsif belirtileri ve beden algısı ile sosyal görünüş kaygısının partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri etkilediği görülmektedir. Bu araştırmanın sonucuna göre romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerin tedavisinde ruminatif düşünme biçiminin varlığının sorgulanması ve ele alınmasının tedavide yarar sağlayabileceği öngörülmektedir. Bununla beraber partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerle tedaviye gelen bireylerin kendi vücut algılarına yönelik olumsuz tutumları ve sosyal görünüş kaygılarının araştırılmasının tedaviye katkıda

bulunabileceği düşünülmektedir. Her ne kadar bu belirti türünün belirli bir tedavisi olmasa da OKB’de etkililiği kanıtlanan bilişsel davranışçı terapinin tedavide etkili olabileceği belirtilmektedir. Ayrıca romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerin bilişsel yapısının OKB’nin bilişsel yapısıyla benzer olması bu bilişsel yapılaraya yapılacak müdahalelerin tedavide yarar sağlayabileceğini düşündürmektedir (16). Sonuç olarak yapılan çalışmanın, bu semptom türünün ve bütünüyle OKB’nin daha iyi anlaşılmasına hizmet edeceği ve bu alanın tanı/tedavisine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Yazışma Adresi: Psk., Ezgi Abak Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu, İstanbul, Türkiye
ezgiabak@yahoo.com.tr

KAYNAKLAR

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders, 5th ed. (DSM-5). Washington, DC: American Psychiatric Association, 2013, s. 235-242.
2. Abramowitz JS, Taylor S, McKay D. Obsessive-compulsive disorder. *The Lancet* 2009; 374: 491-499. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(09\)60240-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(09)60240-3)
3. Brakoulias V, Starcevic V, Martin A, Berle D, Milicevic D, Viswasam K. The familiarity of specific symptoms of obsessive-compulsive disorder. *Psychiatry Res* 2016; 239: 315-319. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.03.047>
4. Coluccia A, Fagiolini A, Ferretti F, Pozza A, Costoloni G, Bolognesi S, Goracci A. Adult obsessive-compulsive disorder and quality of life outcomes: a systematic review and meta-analysis. *Asian Journal of Psychiatry* 2016; 22: 41-52. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2016.02.001>
5. Stengler-Wenzke K, Kroll M, Matschinger H, Angermeyer MC. Quality of life of relatives of patients with obsessive-compulsive disorder. *Compr Psychiatry* 2006; 47: 523-527. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2006.02.002>
6. Torres AR, Ramos-Cerqueira AT, Ferrão YA, Fontenelle LF, do Rosario MC, Miguel EC. Suicidality in obsessive-compulsive disorder: prevalence and relation to symptom dimensions and comorbid conditions. *J Clin Psychiatry* 2011; 72: 17-26. <https://doi.org/10.4088/JCP.09m05651blu>
7. Osland S, Arnold PD, Pringsheim T. The prevalence of diagnosed obsessive compulsive disorder and associated comorbidities: A population-based Canadian study. *Psychiatry Res* 2018; 268: 37-142. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.07.018>
8. Wahl K, Ertle A, Bohne A, Zurowski B, Kordon A. Relations between a ruminative thinking style and obsessive-compulsive symptoms in non-clinical samples. *Anxiety, Stress and Coping* 2011;24: 217-225. <https://doi.org/10.1080/10615806.2010.482985>
9. De Mathis MA, Alvarenga PD, Funaro G, Torresan RC, Moraes I, Torres AR, Zilberman, ML, Hounie AG. Gender differences in obsessive-compulsive disorder: a literature review. *Brazilian Journal of Psychiatry* 2011; 33: 390-399. <http://dx.doi.org/10.1590/S1516-44462011000400014>
10. Miguel EC, Leckman JF, Rauch S, do Rosario-Campos MC, Hounie AG, Mercadante MT, Chacon P, Pauls DL. Obsessive-compulsive disorder phenotypes: implications for genetic studies. *Mol Psychiatry* 2005; 10: 258-275.
11. Starcevic V, Brakoulias V. Current understanding of the relationships between obsessive-compulsive disorder and personality disturbance. *Current Opinion in Psychiatry* 2017; 30: 50-55. <https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000291>
12. Bloch MH, Landeros-Weisenberger A, Rosario MC, Pittenger C, Leckman JF. Meta-analysis of the symptom structure of obsessive-compulsive disorder. *Am J Psychiatry* 2008; 165:1532-1542. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.08020320>
13. Doron G, Derby DS, Szepeswol O, Talmor D. Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2012a; 1: 16-24. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2011.11.002>
14. Doron G, Derby DS, Szepeswol O, Talmor D. Flaws and all: Exploring partner focused obsessive-compulsive symptoms. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2012b; 1: 234-243. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2012.05.004>
15. Doron G, Derby DS, Szepeswol O. Relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): A conceptual framework. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2014; 3:169-180. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2013.12.005>
16. Doron G, Szepeswol O, Derby D, Nahaloni E. Relationship-related obsessive-compulsive phenomena: The

case of relationship-centered and partner-focused obsessive compulsive symptoms. *Psicoterapia Cognitiva e Comportamentale* 2012; 18: 71-82.

17. Abbey RD, Clopton JR, Humphreys JD. Obsessive-compulsive disorder and romantic functioning. *J Clin Psychol* 2007; 63:1181-1192. <https://doi.org/10.1002/jclp.20423>

18. Doron G, Mizrahi M, Szepeswol O, Derby D. Right or flawed: Relationship obsessions and sexual satisfaction. *The Journal of Sexual Medicine* 2014; 11: 2218-2224. <https://doi.org/10.1111/jsm.12616>

19. Szepeswol O, Shahar B, Doron G. Letting it linger: Exploring the longitudinal effects of relationship-related obsessive-compulsive phenomena. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2016; 11: 101-104. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2016.10.001>

20. Nolen-Hoeksema S. Responses to depression and their effects on the duration of depressive episodes. *J Abnorm Psychol* 1991; 100: 569 -582.

21. Nolen-Hoeksema S, Wisco BE, Lyubomirsky S. Rethinking rumination. *Perspectives on Psychological Science* 2008; 3: 400-424. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6924.2008.00088.x>

22. Calmes CA, Roberts JE. Repetitive thought and emotional distress: Rumination and worry as prospective predictors of depressive and anxious symptomatology. *Cognitive Therapy and Research* 2007; 31: 343-356. <https://doi.org/10.1007/s10608-006-9026-9>

23. Erdur-Baker Ö, Özgülük SB, Turan N, Demirci-Danişık N. Rumination and anger/anger expression styles as risk factors for psychological symptoms of adolescents. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal* 2009; 32: 43-53.

24. Nolen-Hoeksema S, Morrow J. A prospective study of depression and posttraumatic stress symptoms after a natural disaster: the 1989 Loma Prieta Earthquake. *J Pers Soc Psychol* 1991; 61:115-121. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.61.1.115>

25. Aksöz Efe İ. Olumsuz yaşam olayları, psikolojik danışma hizmeti alma, ruminasyon ve stres arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2018;51: 95- 119. <https://doi.org/10.30964/auebfd.425619>

26. Elma Ö. Ergenlerde ruminasyon ile yeme tutumları arasındaki ilişkinin birtakım değişkenlere göre incelenmesi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*2018.

27. Nolen-Hoeksema S, Stice E, Wade E, Bohon C. Reciprocal relations between rumination and bulimic, substance abuse, and depressive symptoms in female adolescents. *J Abnorm Psychol* 2007; 116: 198-207. <http://dx.doi.org/10.1037/0021-843X.116.1.198>

28. Jostmann NB, Karremans J, Finkenauer C. When love is not blind: Rumination impairs implicit affect regulation in response to romantic relationship threat. *Cognition and Emotion* 2011; 25: 506-518. <https://doi.org/10.1080/02699931.2010.541139>

29. Ökten M. Modeling the relationship between romantic jealousy and relationship satisfaction: The mediator roles of rumination, co-rumination and self-compassion. *Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*2016.

30. Croll J. Guidelines for Adolescent Nutrition Services. *Body*

image and adolescents içinde. J Stang, M Story, editörler. Minnesota, Center for Leadership, Education and Training in Maternal and Child Nutrition, 2005, s.155-165.

31. Tezcan B. Obez bireylerde benlik saygısı, beden algısı ve travmatik geçmiş yaşantılar. *TC Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*2009.

32. Hamurcu P, Öner C, Telatar B, Yeşildağ Ş. Obezitenin benlik saygısı ve beden algısı üzerine etkisi. *Türk Aile Hekimleri Dergisi* 2015; 19: 122 – 128.

33. O'Dea JA. Body image and self-esteem. *Encyclopedia of Body Image and Human Appearance* 2012; 1: 141-147.

34. Öngören B. Sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2015; 34: 25-45.

35. Doğan T. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin (SGKÖ) Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2010; 39: 151-159.

36. Ağırnaslıgil MÖ, Amuk NG. İskeletsel sınıf III maloklüzyona sahip ortognatik cerrahi hastalarının cerrahi öncesi ve cerrahi sonrasında benlik saygısı, eleştiriye duyarlılık ve sosyal görünüş kaygısı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Selçuk Dental Journal* 2018; 5: 50- 58.

37. Kılıç M. Üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* 2015.

38. Hart EA, Leary MR, Rejeski WJ. The measurement of social physique anxiety. *Journal of Sport and Exercise Psychology* 1989; 11: 94-104. <https://doi.org/10.1123/jsep.11.1.94>

39. Doğan T. Bilişsel ve kendini değerlendirme süreçlerinin sosyal anksiyete açısından incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.* 2009.

40. Özcan H, Subaşı B, Budak B, Çelik M, Gürel ŞC, Yıldız M. Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Journal of Mood Disorders* 2013; 3: 107-13.

41. Levinson CA, Rodebaugh TL. Validation of the social appearance anxiety scale: Factor, convergent, and divergent validity. *Assessment* 2011; 18: 350-356.

42. Swann Jr WB, Buhrmester MD. Self-verification: The search for coherence. *Handbook of self and identity* (2.baskı) içinde. MR Leary, JP Tangney, editörler. New York, The Guilford Press, 2012, s.405-424.

43. Weller JE, Dziegielewska SF. The relationship between romantic partner support styles and body image disturbance. *Journal of Human Behavior in the Social Environment* 2005; 10: 71-92.

44. Hart TA, Flora DB, Palyo SA, Fresco DM, Holle C, Heimberg RG. Development and examination of the social appearance anxiety scale. *Assessment* 2008; 15: 48-59.

45. Trak E, İnöz M. Yeni bir obsesif-kompulsif semptom içeriği: Romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları ölçeği ile partnere ilişkin obsesif-kompulsif belirti ölçeği'nin Türkçe formlarının psikometrik özellikleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi* 2017; 20: 171-185.

46. Brinker JK, Dozois DJ. Ruminative thought style and depressed mood. *J Clin Psychol* 2009; 65: 1-19.
47. Karatepe HT. Ruminatif düşünme biçimi ölçeğinin Türkçe uyarlaması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanesi 13.Psikiyatri Kliniği, Yayınlanmamış Psikiyatri Uzmanlık Tezi. 2010.
48. Secord, P. F. ve Jourard, S. M. (1953). The appraisal of body-cathexis: Body-cathexis and the self. *Journal of Consulting Psychology*, 17(5), 343.
49. Anbar H. Lise öğrencilerinde vücut algısı değişkeninin çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi ve vücut algısı ölçeğinin geçerlik güvenilirlik çalışması. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Psikoloji Bölümü, Yayınlanmamış Lisans Tezi.2013.
50. Munro BH .Statistical Methods for Health Care Research. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2005, S.405-434.
51. Hooper D, Coughlan J, Mullen M. Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods* 2008; 6: 53-60.
52. Fan X, Thompson B, Wang L. Effects of sample size, estimation methods, and model specification on structural equation modeling fit indexes. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal* 1999; 6: 56-83.
53. Yaşloğlu MM. Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *Istanbul Business Research* 2017; 46: 74-85.
54. Brown TA .Confirmatory Factor Analysis for Applied Research.DA Kenny, TD.Little, editörler. New York, Guilford Press, 2006, s.88-130.
55. Diamantopoulos A, Siguaw JA. *Introducing LISREL: A Guide For The Uninitiated*. London, SAGE, 2000, s.13-28.
56. Pituch KA, Stevens J.P. *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences*.New York, Routledge, 2015, s. 639-726.
57. Rigdon EE. CFI versus RMSEA: A comparison of two fit indexes for structural equation modeling. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal* 1996; 3: 369-379.
58. Waltz CF, Strickland OL, Lenz ER. *Measurement in Nursing and Health Research*. New York, Springer Publishing Company, 2010, s. 371-385.
59. Shevlin M, Miles JN. Effects of sample size, model specification and factor loadings on the GFI in confirmatory factor analysis. *Personality and Individual Differences* 1998; 25: 85-90.
60. Şimşir Z, Seki T, Dilmaç B. Sosyal görünüş kaygısında cinsiyet farklılıkları: Bir meta analiz çalışması. *OPUS- Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 2019; 10: 615- 637.
61. Amil O, Bozgeyikli H. Investigating the relationship between social appearance anxiety and loneliness of Turkish university youth [Türk üniversite gençliğinin sosyal görünüş kaygısı ve yalnızlık ilişkisinin incelenmesi]. *Journal of Studies in Social Sciences* 2015; 11: 68–96.
62. Feingold A, Mazzella R. Gender differences in body image are increasing. *Psychological Science* 1998; 9: 190–195. <https://doi.org/10.1111/1467-9280.00036>
63. Merten BA, Lewinsohn PM, Hops H. Sex differences and adolescent depression. *J Abnorm Psychol* 1990; 99: 55-63. <http://dx.doi.org/10.1037/0021-843X.99.1.55>
64. Doron G, Szepeswol O, Karp E, Gal N. Obsessing about intimate-relationships: Testing the double relationship-vulnerability hypothesis. *J Behav Ther Exp Psychiatry* 2013; 44: 433-440. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2013.05.003>
65. Yıldırım B. The influence of attachment styles, personality characteristics, social comparison, and reassurance seeking on ROCD symptoms. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 2017.
66. Yıldırım B. Beliren Yetişkinlikte Romantik ilişki temalı ve eş odaklı obsesif kompulsif belirtilerin gelişimsel yordayıcıları: özerklik, bağlanma ve mükemmeliyetçilik. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 2018.
67. Doosje B, Rojahn K, Fischer A. Partner preferences as a function of gender, age, political orientation and level of education. *Sex Roles* 1999; 40: 45-60.
68. Buss DM. Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behav Brain Sci* 1989; 12: 1-49. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00023992>
69. Buss DM, Schmitt DP. Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychol Rev* 1993; 100: 204-232.
70. Todosijevic B, Ljubinkovic S, Arancic A. Mate selection criteria: A trait desirability assessment study of sex differences in Serbia. *Evolutionary Psychology* 2003;1: 116-126. <https://doi.org/10.1177/147470490300100108>
71. Yılmaz AE. Endişe ve ruminasyonun kaygı ve depresyon belirtileri üzerindeki rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2014; 25: 1-9.
72. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. *Aile Yapısı Araştırması 2006 (2.Baskı)*. Ankara: Uzerler Matbaacılık San. Ltd. Şti, 2014.
73. Dar KA, Iqbal N. Worry and rumination in generalized anxiety disorder and obsessive compulsive disorder. *The Journal of Psychology* 2015; 149: 866-880.
74. Wahl K, van den Hout M, Lieb R. Rumination on unwanted intrusive thoughts affects the urge to neutralize in nonclinical individuals. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2019; 20: 4-12. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2018.02.002>
75. Kozan HİÖ, Hamarta E. Beliren yetişkinlikte beden imgesi: Bağlanma ve sosyal görünüş kaygısının rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2017; 7: 63-81.
76. Andersen BL, LeGrand J. Body image for women: Conceptualization, assessment, and a test of its importance to sexual dysfunction and medical illness. *Journal of Sex Research* 1991; 28: 457-478. <https://doi.org/10.1080/00224499109551619>